

روزشمار جنگ

یکشنبه

۸ دی ۱۳۶۴

۱۶ ربیع الثانی ۱۴۰۶

۲۹ دسامبر ۱۹۸۵

۲۸۸

در اولین جلسه امروز قرارگاه مرکزی سپاه پاسداران (قرارگاه خاتم الانبیای سپاه) میزان آمادگی لشکر ۴۱ ثارالله^(ع) و طرح مانور این لشکر برای عملیات در منطقه فاو و کمبوها و نیازهای آن بررسی شد.

این جلسه با حضور فرمانده کل سپاه، مسئولان نیروی زمینی سپاه، مسئولان قرارگاه نوح^(ع) و مسئولان لشکر ۴۱ ثارالله^(ع) در مقر این لشکر تشکیل شد.* راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ در جمع‌بندی کوتاهی از گزارش فرمانده لشکر ۴۱ در این جلسه به نقل از وی نوشته است: «حداقل ما تا ۱۵ بهمن در منطقه کار مهندسی داریم. ما برای سرعت کار مهندسی راننده‌ها را دوشیفته کرده‌ایم. نقل و انتقالات را هنوز شروع نکرده‌ایم و در حال آماده کردن جا برای قایق‌ها و مهمات هستیم. ما چند مرحله آموزش برگزار کرده‌ایم: ۱۵ روز عمومی، ۱۰ روز شناسایی، ۱۵ روز مانور، ۳ روز حرکت در گِل، حرکت با قایق، پرش از قایق و... برای توجیه عملیات و طرح مانور با فرماندهان گردان‌ها شش جلسه بحث کرده‌ایم. برای شکستن خط ۴ گردان وارد عمل می‌کنیم. یک محور از جاده قشله و یک محور از جاده نهر علی شیر پیش‌بینی کرده‌ایم. ما از منطقه دشمن شناخت کامل نداریم.»^(۱)

قاسم سلیمانی درباره اقدامات انجام‌شده برای طراحی مانور لشکر ۴۱ گفت در خط حد خودمان از سه نهر به‌عنوان محورهای شناسایی استفاده کرده‌ایم. در دو محور نیروهای شناسایی از همه موانع عبور کردند و تا سه متری و پنج متری خط دشمن رسیدند و از آنجا خط دشمن را بررسی و شناسایی کردند. در بررسی‌ها به این نتیجه رسیده‌ایم که نیروهای

* در این جلسه محسن رضایی، سیدرحیم صفوی، سیدعلی حسینی‌تاش، حسین علایی (فرمانده قرارگاه نوح)، محمد باقری، علی عبداللهی (مسئول طرح عملیات نیروی زمینی)، قاسم سلیمانی (فرمانده لشکر ۴۱ ثارالله^(ع))، مسئولان ستاد، واحد ادوات و فرماندهان گردان‌های خط‌شکن لشکر ۴۱، سلیمی (مسئول مهندسی قرارگاه نوح)، محمد ستاری وفایی، دهقان، حجتی، اکبر غمخور (مسئول لجستیک نیروی زمینی) و جواد زمان‌زاده (راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ) حضور داشتند.

غواص خط‌شکن می‌توانند در فاصله ۴۰ متری خط دشمن، یعنی پشت اولین موانع، آرایش بگیرند و هجوم خود را از آنجا شروع کنند. وی افزود که مانور عملیات ما براساس دو فرضیه مختلف طراحی شده است: غافلگیری دشمن، هشیاری دشمن.

فرمانده لشکر ۴۱ ثارالله^(ع) گفت غواصان خط‌شکن از سه محور حرکت می‌کنند، از هر نهر ۵۰ غواص و در مجموع ۱۵۰ نفر. وی توجه به چند نکته را در مورد عملیات غواصان ضروری خواند: ۱. نوع سلاحی که غواص باید همراه خود ببرد. ۲. نقطه رهایی غواصان. ۳. نوع حرکت غواصان، ستونی یا ... ۴. ضرورت هماهنگی قبل از شروع عملیات، چون امکان هماهنگی و توقف و انتظار در ساحل دشمن وجود ندارد. ۵. چگونگی آرایش غواصان در ساحل دشمن. وی افزود تاکنون بحث بسیاری در مورد شکستن خط اول دشمن و پاک‌سازی آن کرده‌ایم. روز گذشته هم فرماندهان گردان‌های خط‌شکن از روی دکل دیدبانی به‌طور کامل به منطقه و محورهای عملیات توجه شده‌اند. وی افزود بعد از غواصان ۳ گردان خط‌شکن وارد عمل می‌شوند که نیروهای یکی از این ۳ گردان سوار بر قایق‌ها آماده حرکت و منتظر دستور حرکت هستند.

در ادامه، فرمانده یکی از گردان‌های خط‌شکن لشکر ۴۱، منطقه عملیاتی فاو را باتوجه‌به وضعیت زمین و شرایط آن، منطقه مناسبی برای عملیات خواند و گفت برای موفقیت، سرعت عمل و سازماندهی قوی ضروری است. وی نیروهای اعزامی به این لشکر را نیروهای باکیفیت اعلام کرد و گفت ۵۰ درصد آنان در عملیات‌های قبلی شرکت داشته‌اند.

فرمانده کل سپاه در ادامه جلسه توجه فرماندهان و مسئولان لشکر ۴۱ را برای برنامه‌ریزی به چند نکته ضروری خواند: ۱. تدبیر برای زمان سازماندهی نیروهای تک‌ور در جلو خط دشمن. ۲. تدبیر برای وضعیت احتمالی که نیروهای خط‌شکن معبر خود را پیدا نکنند. ۳. تدبیر برای وضعیتی که برخلاف پیش‌بینی قبلی، هنگام باز کردن معابر، ایجاد انفجار میسر نشود. ۴. تدبیر برای وضعیتی احتمالی که غواصان ناچار به توقف شوند و پیشروی آنان میسر نباشد. محسن رضایی همچنین علاوه بر سرعت، بر دقت در انجام دادن مأموریت‌ها تأکید کرد.

در ادامه جلسه رحیم صفوی آمادگی لشکر ۴۱ ثارالله^(ع) را برای پیشروی در عمق و درگیری با نیروهای دشمن در نخلستان‌های غرب اروندرود، بعد از شکسته شدن خط ضروری خواند. محسن رضایی نیز بر لزوم تمرین و مانور در مناطق مشابه منطقه عملیاتی به‌خصوص برای گردان‌های تک‌ور، پدافندکننده و ادوات تأکید کرد.

در این جلسه فرمانده لشکر ۴۱ ثارالله^(ع) با اشاره به احتمال اینکه غافلگیری دشمن میسر نشود، گفت در این وضعیت باید برای استفاده از انواع آتش‌ها برنامه‌ریزی دقیقی بشود. وی تانک را وسیله مناسبی برای چنین موقعیتی ذکر کرد و تقاضای واگذاری تعدادی تانک به این لشکر کرد. فرمانده قرارگاه نوح^(ع) در این باره گفت که در مقابل خط حد یگان‌های قرارگاه نوح^(ع)، دشمن حدود

۳۰۰ سنگر دارد که برای انهدام هر ۱۰ سنگر یک تانک می‌تواند بدون تغییر موضع اجرای آتش کند. لذا قرار شده است برای این منظور یک گردان تانک به قرارگاه نوح^(ع) واگذار شود. فرمانده لشکر ۴۱ ثارالله^(ع) از جمله نیازهای خود را برای اجرای این عملیات چنین برشمرد: ۳۰ قبضه خمپاره‌انداز ۱۲۰ میلی‌متری، ۱۵ دستگاه تانک، تفنگ ۸۲ میلی‌متری، ۷۰ قبضه کلت برای شلیک گلوله‌های منور جهت استفاده هنگام پاک‌سازی و الحاق، بی‌سیم تاکی واکای آب‌بندی‌شده برای غواصان و آشبارها، لباس غواصی، قایق ریجیندر، آمبولانس، تعویض وانت‌های فرسوده و فرمانده کل سپاه در این باره به مسئول ستاد نیروی زمینی سپاه تأکید کرد شیوه‌ای به کار بگیرد که امکاناتی که به جنوب می‌رسد، به‌خصوص خمپاره ۱۲۰ میلی‌متری، ظرف ۴۸ ساعت بین یگان‌ها تقسیم شود.^(۲)

۲۸۹

در ادامه پیگیری و بررسی وضعیت آمادگی یگان‌های سپاه پاسداران برای اجرای عملیات در منطقه فاو، قرارگاه مرکزی سپاه پاسداران دومین جلسه امروز خود را در مقر لشکر ۱۹ فجر تشکیل داد.* در آغاز جلسه فرمانده لشکر ۱۹ فجر در بیان وضعیت این لشکر گفت وقتی نیروهای اعزامی کاروان‌های کربلا آمدند، از میان آنان ۷ گردان انتخاب و سازماندهی و شروع به آموزش آنان کردیم. نیروها برای آموزش به دو بخش تقسیم شدند؛ بخشی آموزش‌های آبی - خاکی می‌گذرانند و بخش دیگر آموزش‌های عمومی که پس از پایان هریک از این دو دوره آموزشی، این دو بخش جایشان را عوض می‌کنند. همچنین از میان نیروها ۱۵۰ نفر برای غواصی انتخاب شده‌اند که بیشتر آنان نیروهای قدیمی‌اند و هم‌اکنون مشغول آموزش در سد دز هستند. مدت آموزش یک ماه در سد دز و ۱۰ روز در بهمنشیر است. تعدادی از نیروهای اعزامی را هم برای همکاری در واحدها مشخص کرده‌ایم. نبی رودکی درباره شناسایی منطقه و محورهای عملیات و طرح مانور لشکر ۱۹ فجر گفت: تاکنون دو معبر شناسایی شده و قرار است زمانی که ماه پایین آمد روبه‌روی نهر ابوطرف یک معبر دیگر شناسایی شود. عمق چولان‌های مقابل خط حد ما از ۳۰ تا ۱۰۰ متر متغیر است. خط اول دشمن همان چولان‌ها است. وضعیت منطقه مأموریت ما مانند دشت عملیات رمضان است؛ پوشش ندارد. دشمن نزدیک به ۱۰۰ قبضه تیربار در مقابل ما دارد. برای شکستن خط، ۶۰ غواص برای عبور از سه معبر مشخص شده‌اند که مجهز به کلاش و نارنجک هستند. از این تعداد ۱۰ نفر از نیروهای واحد تخریب هستند که مسئولیت باز کردن معبرها را به عهده دارند. نیروهای واحد اطلاعات ۵۰ نفر نیروی خط‌شکن را از خط

* در این جلسه محسن رضایی، سیدرحیم صفوی، سیدعلی حسینی‌تاش، حسین علایی، ابراهیم سنجقی، محمد نبی رودکی (فرمانده لشکر ۱۹ فجر)، مسئولان اصلی و فرماندهان گردان‌های خط‌شکن لشکر ۱۹ فجر، اکبر غمخور، اثری‌نژاد و ... و محمد درودیان (راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ) حضور داشتند.

دشمن عبور می‌دهند. نیروهای خط‌شکن همه یگان‌ها برای عبور باید هماهنگ باشند. فرمانده لشکر فجر افزود چون در منطقه مأموریت ما در غرب اروندرود، آب رودخانه تا خشکی ۱۳۰۰ متر فاصله دارد، برای شکستن خط دشمن نیاز به انواع آتش‌ها هست. به‌خصوص آتش مستقیم تانک. همچنین برای هماهنگی آتش‌ها، ارتباط دقیق و بی‌سیم ضروری است. وی گفت تاکنون تلاش ما طرح‌ریزی شکستن خط دشمن بوده و برای طرح‌ریزی آتش نیز مقداری کار کرده‌ایم ولی مانور گردان‌های در عمق هنوز طرح‌ریزی نشده است.

در ادامه جلسه مسئول واحد ادوات لشکر ۱۹ ضمن تشریح طرح این واحد برای اجرای آتش، گفت ما باید هم‌زمان در سه موضع اجرای آتش کنیم: ۱. خط اول؛ ۲. جاده و خط دوم؛ ۳. مقر فرماندهی و آتش‌های عقب دشمن.

فرمانده لشکر ۱۹ فجر در این جلسه مهم‌ترین نیازهای این لشکر را برای عملیات چنین برشمرد: انواع مهمات، لباس غواصی، آمبولانس، وانت تویوتا، بیل مکانیکی، اسلحه یوزی، تفنگ ۸۱ میلی‌متری، تفنگ ۱۰۶ میلی‌متری، تانک و... . نبی رودکی افزود باتوجه‌به اینکه لشکر فجر ۷ گردان رزمی و ۲ گردان احتیاط برای این عملیات سازمان داده است، تجهیزات لازم برای پشتیبانی این ۹ گردان در نظر گرفته شود.

فرمانده کل سپاه پاسداران در ادامه جلسه خطاب به فرمانده لشکر ۱۹ فجر گفت که آنچه گفتید موضوعات کلی است، قرار بود گردان‌های خط‌شکن به منطقه توجیه شوند و توضیح دهند. این عملیات جزئیات زیادی دارد، باید مأموریت گردان‌ها و خط حد آنها را به‌طور کتبی ابلاغ کنید. فرمانده گردان‌های خط‌شکن و پاک‌سازی‌کننده باید به خط بروند و توجیه شوند. باید مأموریتشان روشن شود که بروند دنبال طرح‌ریزی. گردان‌های پدافندکننده باید محل پدافند خود را یاد بگیرند. چگونگی الحاق با چپ و راست مشخص شود. محسن رضایی تأکید کرد که در جلسه (هفته آینده) هر فرمانده گردان باید این موارد را دقیقاً توضیح دهد: ۱. منطقه مأموریت. ۲. چگونگی شکستن خط. ۳. چگونگی پاک‌سازی کامل خط. ۴. نحوه پدافند. ۵. چگونگی استفاده از سلاح‌های ادوات در آفند و پدافند.

فرمانده نیروی زمینی سپاه پاسداران نیز در ادامه بحث خطاب به فرمانده و مسئولان لشکر ۱۹ فجر، با اشاره به اینکه شما تاکنون همه فکر و تلاشتان را صرف خط اول دشمن کرده‌اید، تأکید کرد که باید درمورد عمق منطقه دشمن کار کنید. جنگ شما از جاده به بعد است. لشکر فجر بعد از شکستن خط و پاک‌سازی باید به عمق برود. سلاح‌های ادوات باید سریع به آن‌طرف رودخانه منتقل شود. هر یگان باید گردان مهمات‌رسانی تشکیل دهد که مهمات را به خط برساند. پاک‌سازی خصوصاً در امتداد جاده‌ها ضروری است. وقتی پیشروی می‌کنید باید نیروی تأمین بگذارید که دشمن عقبه شما را نبندد.

فرمانده کل سپاه نیز افزود باید کمیته پاک‌سازی، پدافند و مهندسی تشکیل دهید که هماهنگی در کارها ایجاد شود. از این هفته حجم کارها افزایش می‌یابد که باید موضوع حفاظت دقیقاً رعایت شود. در تردها دقت شود، در بخشی از منطقه تردها در شب انجام شود. ما که موشک و... نداریم؛ همین رعایت حفاظت و غافلگیری و معنویت و سرعت عمل بچه‌هاست که موفقیت در پی دارد.^(۳)

بخش دوم جلسه بررسی وضعیت و آمادگی لشکر ۱۹ فجر، بعد از نماز ظهر و عصر و سخنرانی محسن رضایی* برای کادرها و نیروهای حاضر در مسجد مقرر لشکر ۱۹ و صرف نهار، آغاز شد. در این بخش فرمانده گردان‌های خط‌شکن مشاهدات خود را از بررسی و شناسایی خط دشمن بیان کردند و به سؤال محسن رضایی درباره مقایسه مناطق عملیاتی فاو و بدر و محاسن و معایب هریک از این دو منطقه پاسخ دادند. فرماندهان گردان‌ها از جمله محاسن منطقه فاو را محدود بودن دشمن به جاده‌های موجود در منطقه و نامناسب بودن زمین آن برای تحرکات قوای زرهی دشمن و نیز وجود نخلستان برای اختفا و استتار قوای خودی برشمردند و از معایب این منطقه را جزرومد اروندرود و مشکلات عبور از آن ذکر کردند.

در پایان جلسه فرمانده لشکر ۱۹ فجر زمان آمادگی این لشکر برای اجرای مانور مشابهی در رود کارون را حدود ۱۰ بهمن اعلام کرد که محسن رضایی از فرمانده قرارگاه نوح^(۴) خواست تا با سرعت دادن به کارها و پیشرفت منطقی آمادگی، این مانور تا ۲۵ دی‌ماه اجرا شود.^(۴)

* محسن رضایی بعد از نماز در سخنرانی برای کادرها و رزمندگان لشکر ۱۹ فجر به نکاتی اشاره کرد که به بخشی از آنها به نقل از یادداشت‌های محمد درودیان راوی مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ در قرارگاه خاتم‌الانبیاء^(ص) اشاره می‌شود:

- دشمن پس از فتح خرمشهر متوجه شد که جنگی که علیه ما به راه انداخته اثر معکوس گذاشته، لذا فشار از جمله موشک‌باران شهرها را شروع کرد که مردم مقاومت کردند.

- دشمن امسال را سال سرنوشت اعلام کرد و تصور می‌کرد با زدن خارک ۷۰ تا ۸۰ درصد مسئله تمام می‌شود.
- امام به آقای هاشمی گفتند که اعلام کنید کسانی که طرفدار ادامه عادلانه جنگ هستند روز قدس به تظاهرات بیایند و مردم چنین آمدند.

- امسال سال مقاومت بود و زمانی که دشمن اعلام می‌کرد مقاومت ایرانی‌ها تمام شده، کاروان‌های راهبان کربلا حرکت کردند.
- امام امسال را سال مقاومت اعلام کرد که اولین آثار آن در تردید دشمن به ادامه فشارهای سیاسی، اقتصادی و نظامی مشخص شد. عقب‌نشینی و تردید دشمن نشانه پیروزی ماست.

- امسال فهد در ملاقات دکتر ولایتی ادامه کمک به صدام را نفی کرده است، در صورتی که قبل از آن سعود الفیصل در سفر به ایران گفته بود ما به صدام کمک خواهیم کرد.

- دشمن هراسناک شده و صدام اخیراً برای حفظ روحیه نظامیان‌ش تبلیغ کرده که تمام سنگرها و مواضع ما بتنی است. محسن رضایی در پایان این سخنرانی به رزمندگان تأکید کرد که سرعت عمل و دقت از لوازم موفقیت در عملیات آتی است و رزمندگان صبح عملیات باید با سنگرسازی هر موضعی را که گرفتند، حفظ کنند.

(سند شماره ۱۱۰۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه)

خاتم در عملیات والفجر ۸ (محمد درودیان)، ۱۳۶۴/۱۰/۸ تا ۱۳۶۴/۱۰/۱۳، صص ۲۲ - ۱۹

۲۹۰

فرمانده قرارگاه کربلای ۱ (عزیز جعفری) امروز طرح عملیاتی صف را با هدف تصرف جزیره‌های ام‌الرصاص و ام‌البابی و قسمتی از جزیره بوارین به یگان‌های تحت امر ابلاغ کرد.* این طرح قرار است هم‌زمان با عملیات بزرگ در منطقه فاو و به‌منظور فریب دشمن و پشتیبانی از آن عملیات اجرا شود.

در طرح "صف" مأموریت و مانور یگان‌ها چنین مشخص شده است: «قرارگاه کربلای ۱ با ۳ تیپ در خط به‌ترتیب تیپ ۲۱ امام رضا^(ع) در سمت راست (غرب)، تیپ ۱۰ سیدالشهدا^(ع) در وسط و تیپ ۱۸ الغدیر در چپ (شرق) ضمن عبور از رودخانه اروند تک نموده و جزیره ام‌الرصاص و جزیره ام‌البابی ۱ و ۲ و قسمتی از جزیره بوارین را تصرف و در پشت خط صبر پدافند می‌نمایند.»

در این طرح ضمن مشخص شدن مأموریت هریک از یگان‌های رزمی و پشتیبانی به‌طور مجزا، اجرای آتش تهیه به‌مدت ۱۰ دقیقه نیز پیش‌بینی شده که بنا به دستور اجرا می‌شود. همچنین مهمات در نظر گرفته شده جهت اجرای آتش سنگین در هر روز آفندی برای هر قبضه توپ ۱۰۵ میلی‌متری ۸۰ گلوله، توپ ۱۵۵ میلی‌متری ۵۰ گلوله؛ توپ ۱۲۲ میلی‌متری ۶۰ گلوله، توپ ۱۳۰ میلی‌متری ۵۰ گلوله و کاتیوشا ۱۶۰ موشک است.

فرضیاتی که برای اجرای این طرح در نظر گرفته شده عبارت‌اند از: ۱. دشمن قبل از عملیات ما تک عمده‌ای نخواهد کرد. ۲. قبل از آغاز تک تغییرات عمده‌ای در گسترش دشمن ایجاد نخواهد شد. ۳. وسایل عبور در حله مورد نیاز در اختیار یگان‌ها قرار گیرد. ۴. قبل از تک ما دشمن از ش.م.ر. در سطح گسترده استفاده نخواهد کرد. ۵. هم‌زمان با این عملیات، عملیات بزرگ [خودی] در حوالی این منطقه انجام شود.»

در این طرح همچنین اضافه شده که «دشمن قادر است با آتش پشتیبانی توپخانه و خمپاره در منطقه عملیاتی تلفات سنگینی بر ما وارد کند.»

در دستورات هماهنگی این طرح بر داشتن تجهیزات مقابله با حملات شیمیایی دشمن و دادن آموزش در این زمینه؛ برقراری سکوت رادیویی تا شروع عملیات؛ رعایت اصول حفاظتی؛ رعایت پراکندگی؛ توجیه فرماندهان گردان‌ها و گروهان‌ها به جناح چپ و راست خود تأکید گردیده و از فرماندهان یگان‌ها خواسته شده که طرح تکمیلی خود را تا ۱۳۶۴/۱۰/۱۵ به قرارگاه ارسال کنند.^(۵)

* این طرح علاوه بر ابلاغ به یگان‌های تحت امر قرارگاه کربلای ۱، یعنی تیپ‌های ۱۰ سیدالشهدا^(ع)، ۲۱ امام رضا^(ع)، ۱۸ الغدیر، گروه توپخانه ۶۱ محرم، گردان تانک ۳۸ ذوالفقار و گردان‌های مهندسی و ادوات قرارگاه کربلای ۱، جهت اطلاع فرماندهان قرارگاه‌های خاتم‌الانبیا^(ص) و کربلای ۲ نیز ارسال شد.

این نقشه منطقه خلیج فارس را نشان می‌دهد و شامل کشورهای ایران، عراق، عربستان سعودی و قطر است. مناطق نفتی تولیدکننده با دایره‌های سیاه، خطوط لوله نفت با خطوط و پالایشگاه‌ها با مثلث‌ها نشان داده شده‌اند. شهرهای مهمی مانند تهران، بغداد، ریاض و دوحه نیز مشخص شده‌اند. همچنین جزایر و مناطق دیگری مانند جزیره خارک، جزیره لوان و جزیره کنگان نیز به چشم می‌خورد.

۲۹۱

در حمله امروز هواپیماهای عراقی به جزیره خارک دو ساختمان شرکت نفت منهدم شد. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی از بوشهر، بر اثر حمله هواپیماهای عراقی به جزیره خارک و بمباران این جزیره در ساعت ۱۴:۰۵ روز ۸ دی ۱۳۶۴، ساختمان‌های اداره تعمیرات و مخابرات شرکت نفت، واقع بر روی تپه‌های مرکز جزیره، منهدم شدند. در این حمله دو فروند میگ ۲۵ از ارتفاع ۶۵ هزار پایی جزیره را بمباران کردند و دو هواپیما از انواع دیگر در ۶۰ مایلی جزیره بر اثر اقدامات پدافندی گریختند. این حمله تلفاتی نداشت.^(۶)

ارتش عراق در اطلاعیه امروز خود (اطلاعیه ۲۰۶۷) در این باره اعلام کرد: «هواپیماهای عظیم نیروی هوایی ما برای نابودی کامل تمام امکانات دشمن در ساعت ۱۳:۳۳ بعد از ظهر امروز حمله متهورانه‌ای علیه تأسیسات جزیره خارک انجام دادند و پس از در هم کوبیدن این تأسیسات و به آتش کشیدن آن به یاری خداوند سالم به میهن بازگشتند.»^(۷)

رادیو امریکا در گزارشی در این باره گفت: «عراق می‌گوید از اواسط ماه اوت [اواخر مرداد] تاکنون، هواپیماهای جنگنده آن کشور ۶۰ بار پایانه نفتی خارک را بمباران کرده‌اند. هدف دولت عراق آن است که با قطع صادرات نفت ایران - که مهم‌ترین درآمد ملی آن کشور را تشکیل می‌دهد - جنگ را به پایان برساند.»^(۸)

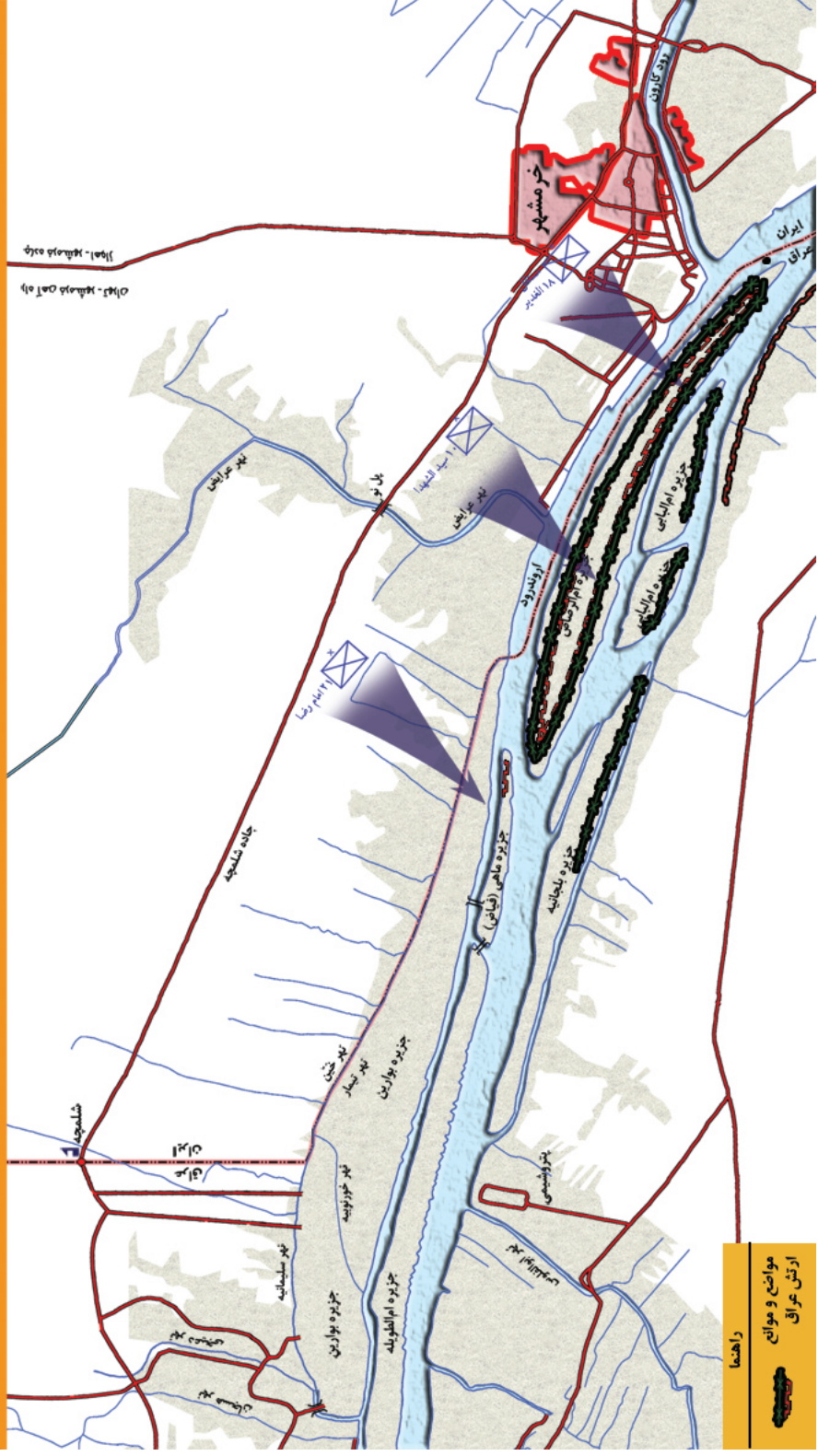
۲۹۲

در پی اقدامات گسترده عراق برای محروم کردن ایران از صدور نفت، به گفته منابع کشتیرانی، ایران در صدد افزایش نقاط صدور نفت و تمرکززدایی از جزیره خارک است.

رادیو بی‌بی‌سی در این باره گفت: «از قول منابع کشتیرانی در بحرین و دویبی نقل می‌شود که ایران در حال برداشتن قدم‌هایی در جهت رها ساختن جزیره خارک است و در نظر دارد ایستگاه بارگیری دیگری که خارج از برد هواپیماهای عراقی است برپا دارد. این منابع می‌گویند ایران می‌کوشد سکوها و ایستگاه‌های بارگیری خود را همچون داریوش [درود]، نوروز و بحرگان احیا کند. ایران همچنین در نظر دارد یک خط لوله نفتی به طول ۴۰۰ کیلومتر احداث کند که نفت خام را از حوزه‌های نفتی تغذیه‌کننده فعلی جزیره خارک به نقطه‌ای میان جزیره لاوان و بندرعباس منتقل سازد. همین منابع افزودند که از ماه اوت [مرداد] به این طرف که اولین حملات عراق به خارک شروع شد، ایران به احداث لنگرگاه‌هایی در بندر گناوه در شمال شرقی خارک مبادرت کرده تا ضمن تقسیم مراکز بارگیری خود، آنها را به خاک اصلی نزدیک‌تر و در نتیجه قابل دفاع‌تر کند.»^(۹)

خبرگزاری رویتر نیز به نقل از منابع کشتیرانی گزارش داد که ترمینال ساحلی گناوه در حدود ۲۵ مایلی شمال شرقی خارک به پایان رسیده و کار روی ترمینال دیگر در ناحیه کنگان عسلویه در حال انجام است. یک منبع دیگر نیز گفت که هیچ نشانه‌ای از قصد ایران برای بستن سیری وجود ندارد، اما بندر جاسک برای واردکنندگان نفت جذاب‌تر خواهد بود، زیرا آنها مجبور نخواهند بود که وارد خلیج فارس شوند و حق بیمه اضافی بپردازند.^(۱۰)

طرح عملیاتی صف - جزایر ام الرصاص، ام البابی و بوارین - دی ۱۳۶۴

۲۹۳

دلایل گسترش منطقه بازرسی نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران و نیز دلیل توقیف یک کشتی دانمارکی را فرمانده نیروی دریایی ارتش تشریح کرد.

فرمانده نیروی دریایی در مصاحبه‌ای که امروز منتشر شد در این باره گفت: «بر مبنای سیاست‌های اعلام شده از سوی جمهوری اسلامی ایران، پرسنل نیروی دریایی مصمم هستند تا از تردد کشتی‌هایی که دارای کالا برای عراق می‌باشند در طول آب‌های خلیج فارس، دریای عمان و تنگه هرمز جلوگیری کنند و با قاطعیت تمام نیز به اجرای هر چه بهتر این وظیفه خطیر ادامه خواهند داد.»

ناخدا محمدحسین ملک‌زادگان افزود: «ساعت ۳ بامداد پریروز، یگان‌های نیروی دریایی در فاصله ۲۴۰ کیلومتری عمق دریای عمان به یک کشتی سه هزار تنی دانمارکی مشکوک شده و پس از بازرسی آن متوجه می‌شوند که این کشتی دارای محموله مواد منفجره برای رژیم عراق می‌باشد. لذا این کشتی به بنادر جنوبی کشورمان هدایت شده و از بعدازظهر دیروز تخلیه مواد منفجره آن که بیش از ۶۰ تن تخمین زده می‌شود، آغاز شده است.» وی یادآور شد که تمام خدمه این کشتی اهل دانمارک می‌باشند و پس از تخلیه کامل، این کشتی آزاد خواهد شد تا به مسیر خود ادامه دهد.

فرمانده نیروی دریایی ارتش افزود: «اخیراً مشاهده شده است که کشتی‌هایی که دارای کالای مشکوک می‌باشند راه‌ها و مسیرهای مختلف دیگری را انتخاب می‌کنند تا بدون عبور از خط بازرسی نیروی دریایی جمهوری اسلامی ایران، کالاهای خود را به عراق برسانند. براین اساس ما تصمیم گرفتیم تا با گسترش واحدهای دریایی خود در عمق دریای عمان که برخی از اوقات تا ۴۰۰ کیلومتری خارج از تنگه هرمز نیز پیش می‌رود، محدوده حفاظتی خود را افزایش دهیم.

البته در این مدت تردد کشتی‌ها در این منطقه بسیار کمتر شده است. ... کشتی‌هایی که دارای کالا برای رژیم عراق هستند، عموماً از طریق خلیج عقبه، دریای سرخ و یا از بنادر خارج از تنگه هرمز که در سواحل دریای عمان قرار دارد استفاده می‌کنند، لیکن با گسترش واحدهای دریایی ما امیدوار هستیم این راه نفوذ را سد کنیم.»

فرمانده نیروی دریایی گفت: «نیروی دریایی کشورمان در جهت اینکه با کشورهای دوست منطقه برخوردی نداشته باشد، واحدهای خود را در خارج از تنگه هرمز مستقر کرده است تا کشتی‌های مشکوک قبل از ورود به آب‌های خلیج فارس، در آب‌های بین‌المللی مورد بازرسی قرار گیرند، لیکن اگر این کشتی‌ها به عناوین مختلف وارد آب‌های ساحلی کشورهای منطقه بشوند، با تدابیر خودمان، آنها را مجبور به خروج از این مناطق خواهیم کرد.»^(۱۱)

فرمانده نیروی دریایی ارتش دلایل گسترش منطقه بازرسی این نیرو را اعلام کرد.

۲۹۴

در عراق سرکوب شدید مخالفان حکومت بعثی، اعدام ناراضیان از حضور در جنگ، تخریب مناطق مسکونی شهرها و روستاهایی که ساکنانش با مبارزان عراقی همکاری می‌کنند، ادامه دارد. به گزارش نشریه راه کربلا، نیروهای بعثی تنها منبع درآمد روستاهای شمال عراق را که تنباکو است، مصادره و از عرضه و فروش آن در بازار جلوگیری کرده‌اند.^(۱۲)

مجلس اعلاي انقلاب اسلامي عراق نیز در گزارشی اعلام کرد که حکومت صدام ۳۰۰۰ تن از زندانیان زندان مخوف ابو غریب را به منطقه البسمایه (۳۰ کیلومتری جنوب شرق بغداد) منتقل و همه را اعدام کرد. این خبر را یکی از همین محکومان به اعدام که با کمک یکی از بستگانش (از افسران امنیتی مسئول اعدام زندانیان) گریخت اعلام کرد و گفت تنها جرم آنان خودداری از شرکت در جنگ قادسیه و خودداری از ثبت نام در ارتش جیش الشعبی بوده است. وی افزود: در چند روز اخیر گروهی از زندانیان ابو غریب دست به شورش زدند که برخورد شدیدی میان آنان و نگهبانان زندان روی داد و به کشته شدن چند تن از دو طرف انجامید و عوامل این شورش در تصفیه خونین اخیر در البسمایه اعدام شدند.^(۱۳)

روزنامه اطلاعات نیز امروز در گزارش‌هایی نوشته است: «به دنبال ناآرامی‌های روزافزون در شمال عراق، بیش از ۴۰۰ مدرسه ابتدایی در مناطق دهوک و اربیل تعطیل و به همه معلمان این مدارس ابلاغ شد که باید راهی جبهه شوند.» اطلاعات در گزارشی دیگر آورده است که حکومت عراق علاوه بر تعقیب جوانان مسلمان شهر سلیمانیه به اتهام فرار از جبهه‌های جنگ، حدود ۲۵۰ منزل مسکونی را که اغلب در مرکز این شهر واقع شده است، با خاک یکسان کرده است.^(۱۴)

گزارش‌های دیگری از داخل عراق حاکی است که بعثی‌ها مناطق مسکونی وسیعی از شهر کرکوک و حومه آن را تخریب و ساکنان آن را به مناطق دیگر تبعید کرده‌اند. حاکمان عراق با احداث شهرک‌های مسکونی جدید در این استان، خانواده‌هایی از جنوب عراق را در آن اسکان داده‌اند. علت اساسی این اقدام، هراس از حمله رزمندگان اسلام به استان نفت خیز کرکوک و قیام مردم مسلمان این منطقه ذکر شده است.^(۱۵)

از سوی دیگر، در شماره امروز روزنامه اطلاعات آمده است که هفته گذشته پیش‌مرگان حزب الله کرد عراقی به قرارگاه فرماندهی یک گردان از نیروهای عراقی در آشکفتان (شمال فرمانداری دیانه) حمله کردند. در این حمله همه خودروها و بخش اعظم این قرارگاه منهدم گردید و بیش از ۱۵ تن از نظامیان بعثی کشته شدند.^(۱۶)

۲۹۵

امروز کاروان‌های دیگری از نیروهای داوطلب و کمک‌های مردمی عازم جبهه‌ها شدند. رسانه‌های خارجی این اعزام‌ها را نشانه حمله دیگری اعلام کردند.

دومین کاروان راهیان کربلای شیروان متشکل از ۸۰۰ رزمنده و کمک‌های مردمی این شهرستان عازم جبهه‌های نبرد شدند. همچنین کاروانی شامل ۵۰۰ دانشجوی مراکز تربیت معلم کشور و نیز کاروانی از کمک‌ها و آمبولانس‌های اهدایی مردم سمنان به مناطق عملیاتی عزیمت

کردند. امروز همچنین ۱۷۰۰ تن از رزمندگان شهرهای بیرجند، طبس، فردوس، گناباد، قائن و بخش بجستان به نیروهای اعزامی استان خراسان پیوستند تا فردا عازم جبهه‌های نبرد شوند.^(۱۷) رادیو امریکا امروز در این باره گفت: «گزارش‌های رسیده حاکی است که نیروهای ایرانی خود را برای حمله دیگری به خاک عراق آماده می‌سازند.»^(۱۸)

خبرگزاری رویتر نیز امروز در گزارشی از تهران آورده است که ایران از سه ماه قبل دستور بسیج جدید نیروها را صادر کرد و ده‌ها هزار تن از داوطلبان از آن زمان تاکنون، عازم جبهه‌ها شده‌اند. این خبرگزاری از دکتر خرازی نقل کرده است که اجرای عملیات به مقتضیات سیاسی بستگی دارد.^(۱۹)

۲۹۶

دکتر کمال خرازی سرپرست ستاد تبلیغات جنگ، امروز با خبرنگاران داخلی و خارجی درمورد تحولات ناشی از اعزام کاروان‌های کربلا، سفر صدام به مسکو، مواضع اخیر کشورهای حوزه خلیج فارس، دلایل تزلزل روحی حکام و ارتش عراق، کشتار مردم عراق، احداث مواضع بتونی مقابل رزمندگان، انتقال قدرت در عراق، شرایط ایران برای توقف جنگ و نقش مجلس اعلای عراق سخن گفت.

به نوشته روزنامه اطلاعات، آقای خرازی درمورد احتمال توسل مجدد عراق به جنگ شهرها گفت: «ما احتمال هر عمل خلاف قانون را از جانب رژیم بعثی بعید نمی‌دانیم، اما عراق می‌داند که انبارهای ما پر از سلاح‌هایی است که می‌تواند ضربات کاری به رژیم عراق بزند و ما توانایی کامل برای مقابله به مثل را داریم.»

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، دکتر خرازی ضمن تشریح تحولات ناشی از اعزام کاروان‌های راهیان کربلا به جبهه‌های جنگ تحمیلی، گفت: «اطلاعات ما از درون خاک عراق و ارتش رژیم بعث همه حاکی از وجود تزلزل روحی در ارتش و دستگاه حاکم این کشور است.» وی افزود: «همین که رژیم عراق این روزها ادعای داشتن سلاح‌های به اصطلاح خودشان تعجب‌آور می‌کند، نشان‌دهنده ترس و وحشتی است که بر بغداد مستولی است. یا وقتی ادعای احداث یک دیوار بتونی ۵۰۰ کیلومتری در برابر خطوط دفاعی خود می‌کند، این نشان‌دهنده تزلزل روحی است و بمباران‌های نمایشی و تبلیغاتی این رژیم مبنی بر تارومار کردن نیروهای ایران نیز از این منشأ می‌گیرد. اینها ابزارهایی است که رژیم بغداد برای جلوگیری از تزلزل روحی سربازانش به کار می‌گیرد.»

کمال خرازی آثار اعزام کاروان‌های کربلا و شرایط ایران را برای توقف جنگ اعلام کرد.

سرپرست ستاد تبلیغات جنگ گفت: «از همه جالب‌تر نامه عزت ابراهیم به صدام در چند روز پیش که در آن از آمادگی سربازان عراقی برای دفع عملیات نیروهای ما سخن به میان آمده و ادعا کرده که روحیه سربازان رژیم عراق بسیار خوب است. اگر روحیه سربازان عراقی به‌راستی خوب است، چه دلیلی برای نوشتن این نامه و تأکید بر داشتن روحیه خوب وجود داشت.»

سرپرست ستاد تبلیغات جنگ، رژیم عراق را مسئول فریب مردم عراق و به هلاکت رساندن سربازان عراقی دانست و افزود: «سفر صدام به مسکو هم در همین قالب قابل تحلیل است. این را احتمالاً رسانه‌های خارجی گفته‌اند که هدف اصلی این سفر تأمین نیازهای داخلی عراق بوده و آن نیاز داخلی درواقع تقویت روحیه سربازان عراقی است که دربرابر اعزام کاروان‌های کربلا و نیروهای بسیجی از روحیه خوبی برخوردار نیستند. صدام با سفر به مسکو می‌خواسته وانمود کند که رژیم بعثی از حمایت دولت‌های بزرگ برخوردار است. ولی شما (خطاب به خبرنگاران خارجی) بهتر از همه می‌دانید که سفر صدام، سفری ناموفق بوده است و بدون شک سربازان عراقی و دستگاه حاکمه رژیم بعث باتوجه‌به تحولات منطقه، اعزام کاروان‌های کربلا و اوضاع داخل عراق، از روحیه خوبی برخوردار نیستند.»

آقای خرازی اعزام کاروان‌های راهیان کربلا را مهم‌ترین موضوع در تحولات منطقه و تزلزل رژیم بعثی دانست و افزود: «روزانه هزاران تن از سربازان ما عازم جبهه‌های جنگ هستند و شما خود را جای سرباز عراقی بگذارید که از تلویزیون می‌بیند و یا در اخبار می‌شنود که همین روزها خیل عظیم سربازان ایرانی - که هریک چند نفر عراقی را حریف هستند - الله‌اکبرگوین بر سر آنها هجوم خواهند آورد و این برای آنها خیلی اضطراب‌آور است. چراکه انتظار خطر و آماده‌باش صددرصد نیروهای عراقی و نگرانی از عملیات ما ازسویی و اعدام‌هایی که رژیم بعثی از نظامیان انجام می‌دهد از سوی دیگر، سبب تزلزل روحی نیروهای عراقی است.»

سرپرست ستاد تبلیغات جنگ سومین عامل تزلزل روحی حاکمان عراق را روابط اخیر کشورهای منطقه با ایران اعلام کرد و گفت: «طبعاً وقتی رژیمی مستقل نبود و به کشورهای دیگر نیازمند بود، با قطع این نیازها پایه‌هایش سست می‌شود و به خود می‌لرزد.» وی افزود: «درست بعد از سفر صدام به مسکو، کشورهای سوریه و لیبی در بیانیه سه‌جانبه خود در طرابلس، محکم‌تر از همیشه از جمهوری اسلامی ایران حمایت کردند و این بدون شک در شکست روحیه عراق مؤثر است.»

آقای خرازی گفت: «شما طی هفته‌های اخیر و در همین روزها سفرهای بسیاری را به جمهوری اسلامی و از جمهوری اسلامی به خارج شاهد هستید. ما از این سفرها پیام‌های بسیاری دریافت می‌کنیم و بنابراین عراق از توافقاتی پشت پرده بر سر حکومت آینده عراق نگران است و مجموعه این عوامل سبب شده که رهبران رژیم عراق را به عکس‌العمل‌های دفاعی وادارد.»

آقای خرازی در پاسخ به سؤال خبرنگاری درباره تعداد و مدت اعزام رزمندگان گفت: «روزانه هزاران سرباز به جبهه‌های جنگ تحمیلی اعزام می‌شوند و این اعزام‌ها تا آغاز عملیات که به شرایط سیاسی و مسائل دیگر بستگی دارد، ادامه خواهد داشت چراکه حضور مردم ما در همه صحنه‌ها از ضروریات است.»

وی در پاسخ به سؤال یک خبرنگار خارجی درباره احتمال انتقال قدرت از صدام به طه یاسین رمضان و موضع ایران در این زمینه گفت: «ما همواره بر تنبیه متجاوز به‌عنوان یکی از شروط جنگ تأکید کرده‌ایم* و این مسئله تنها به‌عنوان یک مرحله از رژیم بعدی عراق قابل بررسی است. اما حکومت آینده عراق را مردم این کشور باید تعیین کنند.»

دکتر خرازی درباره احداث دیوار بتونی ۵۰۰ کیلومتری مورد ادعای عراق گفت: «ما این ادعا را تأیید نمی‌کنیم. آنچه که واقعیت دارد، خاکریز بلندی است که دشمن در برابر خطوط دفاعی خود زده که از پشت آن می‌خواهد دفاع کند و بر فرض که دیوار بتونی هم وجود داشته باشد، برای ما مهم نیست. چراکه در عملیات گذشته ما از خطوط دفاعی غیرقابل‌تصور گذشتیم که در آنها به عرض یک کیلومتر مین، مواد منفجره و سیم‌های خاردار کار گذاشته شده بود و سدی از مواد منفجره و ابزارآلات نظامی بود و ما آنها را شکستیم.»

آقای خرازی درباره نقش مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق در سرنوشت آینده عراق گفت: «ما انتخاب اصلی را به خود مردم عراق واگذار می‌کنیم و طبعاً وجود مجلس اعلای انقلاب اسلامی به معنای دخالت در کشور عراق نیست. در مجلس اعلای انقلاب اسلامی عراق یک ایرانی هم عضو نیست و بنابراین اگر مردم عراق و این مجلس که نماینده مردم مسلمان عراق است، هر حکومتی را که برگزینند از نظر ما قابل قبول است، ولی آنچه که ما می‌خواهیم طبیعتاً تنبیه متجاوز است.»^(۲۰)

۲۹۷

رئیس‌جمهور در دیدار فرماندهان و مسئولان تیپ ویژه شهدا، توطئه در کردستان را پس از پیروزی انقلاب اسلامی، تجربه‌ای بزرگ، حساس و بسیار دشوار خواند.

در این دیدار، فرماندهان تیپ ویژه شهدا برای اجرای هرگونه عملیات رزمی منظم یا نامنظم اعلام آمادگی کردند. سپس آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به ایثارگری‌های این تیپ در جبهه‌های کردستان، توطئه استکبارگران در کردستان را اولین تجربه تلخ پس از پیروزی انقلاب خواند و گفت: «استکبار از خیانت‌ها و غفلت‌ها در کردستان استفاده کرد تا هست و توان جمهوری

* شرایط ایران برای خاتمه جنگ: خروج نیروهای متجاوز از سرزمین‌های اشغالی، پرداخت غرامت و تنبیه رژیم عراق اعلام شده است.

اسلامی را به سوی خود جذب کند. در معادلات استکبار اگر جمهوری اسلامی در خنثی‌سازی این توطئه موفق نمی‌شد معنایش این بود که گروهی گمراه بر بخشی از کشور اسلامی مسلط می‌شدند و یک اسرائیل جدید و یا حداقل پایگاهی دائمی برای فشار بر نیروها در منطقه ایجاد می‌کرد و اگر هم موفق می‌شد که جمهوری اسلامی را در کردستان سرگرم کرده بودند. اما عزیمت بهترین و مخلص‌ترین نیروهای انقلاب که رفتند و با دشمن و وسوسه او در اعماق جامعه مبارزه کردند، معادلات آنها را به هم ریخت و آن چیزی که می‌خواستند به نام کردستان برای جمهوری اسلامی به وجود آورند پس از اشتعال، به‌دست توانای رزمندگان خاموش شد. رئیس‌جمهور افزود: «ضدانقلاب در کردستان از نظر مادی و معنوی شکست خورده است و اگر علف‌های هرزی در این خطه باقی مانده باشد به معنای ماندنی بودن آنها نیست و آن بدین معناست که کار شما ادامه دارد و اهمیت حرکت مبارزه برای خدا که شما انجام دادید، ارزش والایی دارد.»

رئیس شورای عالی دفاع در بخش دیگری از سخنانش افزود: «مردم کرد و اهل تسنن دیدند آن کسانی که دفاع از کُرد را ادعا می‌کنند همان کسانی هستند که خانه و اموالشان را غارت می‌کنند. در مقابل، باز دیدند نیروهای مؤمن و مخلص انقلاب را که از فرسنگ‌ها راه دور برای خدا و حفظ حریم زندگی آنها مبارزه می‌کنند و در کنار شما ایستادند.»

رئیس شورای عالی دفاع با اشاره به آگاهی مسئولان قبل از پیروزی انقلاب به این نکته که امکان تجاوز به انقلاب نوپا از سوی استکبار وجود دارد، گفت دشمن می‌خواست بدون اینکه خودش ضربه بخورد به انقلاب ضربه بزند. هم‌اکنون آن چیزی که دشمن از آن واهمه دارد این است که امروز رزمندگان ما در تمام جبهه آمادگی و تسلط دارند.^(۲۱)

۲۹۸

آقای هاشمی رفسنجانی امروز ضمن سخنانی در جمع معاونان پرورشی و مربیان امور تربیتی وزارت آموزش و پرورش جنگ تحمیلی را موجب تکامل جامعه توصیف کرد.

روزنامه اطلاعات در گزارشی از این دیدار نوشته است: «آقای هاشمی با اشاره به مقاومت روزافزون امت حزب‌الله و عزیمت پرشور کاروان‌های راهیان کربلا به جبهه‌های نبرد گفت: حوادث و تحولات اخیر، محکم بودن بنیان‌های جامعه ما را نمایان ساخت. وی گفت: کمتر ملتی است که بتواند پنج شش سال جنگ را تحمل کند و خم به ابرو نیآورد. ... جنگ دوم جهانی چهار سال به طول انجامید و افراد کثیری را از پای درآورد، ولی در این چند سال جنگی که رژیم عراق به ملت ما تحمیل کرد، ملت ما نه تنها روال عادی زندگی خود را حفظ بلکه آن را متکامل کردند اما چون این تکامل تدریجی است، کمتر احساس می‌شود.

نماینده امام در شورای عالی دفاع گفت: اگر امروز را با پنج شش سال پیش مقایسه کنید می‌بینید که دستگاه‌ها و ارگان‌های کشور دانشگاه‌ها و مراکز دیگر حرکت و روند تکاملی خود را طی می‌کنند

و جنگ نتوانسته است این حرکات را متوقف کند، بلکه باعث تحرک بیشتر آن نیز شده است. وی افزود: در کشورهای دیگر، جنگ عوارض و فسادهای بسیاری را به دنبال دارد و خانواده‌های آسیب‌دیده تبدیل به مراکز فساد برای نسل‌های بعدی می‌شوند. اما در اینجا خانواده‌های آسیب‌دیده تبدیل به مراکز انقلاب اسلامی و سبیل مقاومت و رشد شده‌اند و همچون فولاد آبدیده در مقابل سختی‌ها می‌ایستند. همه می‌دانیم که بر مردم خرمشهر و قصرشیرین و غیره چه گذشت. عراقی‌ها همه‌چیز را برای آنها خراب کردند، اما اینها همواره مقاومت کرده و می‌کنند. جوان‌های ما از جبهه جز نور چیز دیگری نمی‌آورند و جبهه‌ها مرکز ساختن انسان‌ها شده است.»

به گزارش روابط عمومی مجلس: «در این دیدار آقای هاشمی رفسنجانی ضمن اشاره به وضعیت نظام آموزش در رژیم طاغوت و روند غرب‌زدگی و مذهب‌زدایی و آلوده کردن جوانان مملکت به فساد گفت: ما بعد از پیروزی انقلاب وارث وضع بدی در نظام آموزشی و تربیتی کشور بودیم و بخش وسیعی از مسائل و مقدرات پاک جامعه توسط نظام آموزش رژیم گذشته عمداً و با برنامه‌ریزی‌های حساب‌شده، آلوده شده بود. البته انتظار نداریم کاری را که آنها طی چند نسل بر سر مردم ما آوردند بتوانیم در یک نسل مرتفع و برطرف کنیم. وی تأکید کرد: باید محیط آموزشی تغییر یابد و آن‌چنان شود که جامعه ما و جوانان ما در یک محیط اسلامی همچون ماهی در آب غوطه‌ور شوند و همه شرایط و ضوابط رنگ اسلامی به خود بگیرد. البته این کار احتیاج به زمان طولانی دارد.» (۲۲)

۲۹۹

وزیر مشاور در امور خارجی امارات عربی متحده و هیئت همراه امروز با آقای هاشمی رفسنجانی دیدار کردند.

راشد عبدالله در این دیدار با اشاره به اینکه امارات اهمیت بسیار فراوانی برای این مذاکرات قائل است، اظهار امیدواری کرد که این روابط گسترش یابد و مشکلات مشترک مسلمانان با همکاری رفع شود. وی افزود: «ما با مواضع ثابتی که اتخاذ کرده‌ایم مایل به ایجاد روابط حسن هم‌جواری می‌باشیم. تلاش می‌کنیم که با ایجاد تماس‌های بیشتر با برادران ایرانی زمینه‌های مناسب و صالحی برای دوستی و مودت بین دو کشور را فراهم سازیم. این مطلب را ما به‌وسیله "بیانیه مسقط" بیان کردیم و اینک ما به‌خاطر نحوه درک مسئولین جمهوری اسلامی از این بیانیه قدردانی می‌کنیم و امیدواریم که شما این فرصت را رها نکنید و رسوبات گذشته باعث نشود که شما آن را نادیده بگیرید. ...»

وی با اشاره به دعوت شیخ زاید حاکم امارات، اظهار امیدواری کرد که امارات روزی بتواند میزبان آقای هاشمی باشد.

سپس آقای هاشمی گفت: «با پیروزی انقلاب اسلامی ما توقع داشتیم که با برادران مسلمان خود همکاری جدیدی را شروع کنیم و برای اسلام و مسلمین خدمت نماییم. ما پیش از آنکه سیاستمدار و زمامدار باشیم یک طلبه و مبلغ اسلام هستیم، اما متأسفانه دشمنان ما موفق شدند ما را مشغول به مسائلی که نمی‌خواستیم بکنند. بسیاری از نیروها و اوقات ما در طول این پنج شش سال تلف شد. اینها همه به‌دست کسانی صورت گرفت که در منطقه اسلامی بوده و ظاهراً هم عرب بودند و هم همسایه ما، در صورتی که می‌توانستند از انقلاب اسلامی به نفع خود استفاده‌های فراوانی ببرند.

کشورهای جنوبی خلیج فارس هم باینکه ما مایل بودیم با آنان همکاری بیشتری نماییم، اما به‌نحوی در این جریان آلوده شدند. حال که به نظر می‌رسد بعضی از آن کشورها مایل‌اند با ما همکاری بیشتر داشته باشند، بهتر است که راجع به آینده بیشتر فکر شود. البته در میان کشورهای همسایه ما کشور امارات عربی متحده و آقای شیخ زائد نظرات بهتری نسبت به دیگران درمورد جمهوری اسلامی ابراز داشته‌اند. ما هم آن را فراموش نخواهیم کرد. به‌هرحال، ما هیچ قیدوشرطی برای همکاری با شما قائل نیستیم و می‌توانیم به هرچه که مصلحت دو طرف است، عمل کنیم و شما این مطلب را می‌توانید به سایر همکارانتان در شورای همکاری خلیج فارس بگویید.»

رئیس مجلس شورای اسلامی افزود: «حزب بعث عراق ماهیتاً نمی‌تواند با اسلام سازگار باشد، شما می‌دانید که آنها ایدئولوژی اسلامی ندارند، بلکه ضداسلام هستند. کشورهای ضد اسلامی در جاهای دیگر وجود دارند، اما در منطقه اسلامی وجود یک رژیم ضد اسلام صحیح نیست.

دیدار وزیر خارجه امارات با رئیس مجلس شورای اسلامی

آقای هاشمی: ما انتظار داشتیم مسلمانان منطقه در حل مسئله جنگ طرف‌دار اسلام باشند نه طرف‌دار آتش‌افروز.

باین‌حال اگر آنها به دیگران کاری نداشتند، ما نیز متقابلاً کاری انجام نمی‌دادیم، ولی آنها آتش‌افروزی کردند و به این جنگ دامن زدند. ما در درجه اول انتظار داشتیم که مسلمانان منطقه در حل این مسئله طرف‌دار اسلام باشند نه طرف‌دار آتش‌افروز. شما هم معتقد به اسلام هستید و می‌دانید که اسلام نژاد را هم‌سنگ دین و عقیده قرار نمی‌دهد. ما هم به‌خاطر عرب بودن با کسی مخالفت نمی‌کنیم. اگر حالا مشکلات و موانع ارضی مانع همکاری شما با ما است،

حداقل بی طرفی مسئله قابل قبولی است و ما هم بیش از این از شما انتظار نداریم. چون شما از اول تاحدودی بی طرفی را رعایت کردید. البته منظور من همه کشورهای خلیج فارس است. شما آگاهید که ایران امکانات زیادی دارد که بدون هیچ توقعی می تواند در راه همکاری شما و دیگر همسایه های جنوب به کار گیرد. با همکاری ما و شما مسلمانان سود فراوانی خواهند برد. اگر ما با یکدیگر همکاری جدی داشتیم قیمت نفت حدود ده دلار پایین نمی آمد.» آقای هاشمی در خاتمه بر ضرورت گسترش روابط دو کشور تأکید کرد.^(۲۳)

۳۰۰

راشد عبدالله النعیمی امروز با میرحسین موسوی نخست وزیر نیز دیدار کرد. در این دیدار آقایان ولایتی وزیر امور خارجه، معیری معاون سیاسی نخست وزیر و فومنی سفیر ایران در امارات حضور داشتند.

وزیر مشاور در امور خارجی امارات ضمن مثبت خواندن مذاکراتش در تهران گفت: «این امر نشانه این است که ما می خواهیم روابط دوستانه دو کشور الگویی برای منطقه باشد. ... ما در منطقه قادر هستیم مسائل خود را با کمک یکدیگر حل کنیم.»

سپس آقای موسوی با اشاره به این نکته که دوستی کشورهای منطقه می تواند ما را از بیگانگان بی نیاز کند، گفت: «ما همیشه دعوت به دوستی و حسن هم جوارى کرده ایم. ... ما سیاست های روشنی در منطقه داشته ایم و این سیاست ها را آشکارا اعلام نموده ایم. ما دوست داریم ابرقدرت ها در منطقه دخالت نکنند و اعتقاد داریم سیاست معقول برای همه کشورهای اسلامی این باشد که با همکاری یکدیگر مسائل خود را حل کنند.»

راشد عبدالله در پایان اظهار امیدواری کرد باتوجه به اینکه امارات در سال آتی مسیحی به عضویت شورای امنیت در خواهد آمد، دو کشور همکاری نزدیک تری در سازمان ملل داشته باشند.^(۲۴)

در دور دوم مذاکرات راشد عبدالله و دکتر ولایتی نیز به مسائل مهم جهان از جمله فلسطین پرداخته شد. عبدالله وضعیت فلسطین را دردآور توصیف کرد و

دیدار وزیر خارجه امارات با نخست وزیر

نخست وزیر ایران: دوستی کشورهای منطقه ما را از بیگانگان بی نیاز می کند.

آرمان فلسطین را موضوعی اسلامی دانست. دکتر ولایتی نیز مسئله فلسطین را موضوعی راهبردی برای ایران خواند که مردم و امام خمینی قبل از پیروزی انقلاب به آن توجه داشته‌اند و تاکنون نیز ایران در این باره همکاری خوبی با سوریه و لیبی داشته است.^(۲۵)

۳۰۱

سفر وزیر مشاور در امور خارجی امارات بازتاب‌های گسترده‌ای در رسانه‌های خارجی داشت. رویتر بخشی از سخنان آقای هاشمی درباره تمایل ایران به بی‌طرفی کشورهای منطقه خلیج فارس در مورد جنگ ایران و عراق را نقل کرده است.^(۲۶)

خبرگزاری امارات در بازتاب این دیدار ضمن اشاره به اظهار امیدواری نخست‌وزیر ایران در خصوص اینکه این سفر در جهت کمک به اعاده صلح، نزدیک شدن دیدگاه‌ها و رفع مناقشات باشد، افزود: راشد عبدالله هم درباره خاتمه درگیری دو کشور ایران و عراق - که بر همه کشورهای منطقه تأثیر می‌گذارد - ابراز امیدواری کرد.^(۲۷)

راديو اسرائیل نیز در این باره گفت: «با آنکه هدف اصلی راشد عبدالله از این سفر بررسی امکان پایان بخشیدن به جنگ است، رسانه‌های حکومت اسلامی این مأموریت را نادیده گرفتند و به جای آن مناسبات متقابل را مورد تأکید قرار دادند.»^(۲۸)

روزنامه انگلیسی‌زبان گلف‌نیوز چاپ امارات نیز نوشته است: «راشد عبدالله در ملاقات با رهبران ایران اعتراف کرده است طول و ماهیت این درگیری نیاز به تلاش‌های بیشتر جهت تجدید اعتماد متقابل میان دو کشور در حال جنگ دارد، اما اگر پیام شیخ زاید رئیس امارات عربی متحده به هیئت نمایندگی ایران کمک کند تا روز دوشنبه آینده نوعی نرمش از خود نشان دهند و اگر سبب نوعی تفکر مجدد پیرامون روند جدیدی شود که مدتی است قریب‌الوقوع به نظر می‌رسد خود یک پیروزی محسوب می‌شود.»^(۲۹)

۳۰۲

مقامات چند کشور منطقه و برخی کشورهای مسلمان خواستار توقف جنگ ایران و عراق شدند. به گزارش خبرگزاری قطر، راشد عبدالله وزیر مشاور در امور خارجی امارات از ایران و عراق خواست به ندهای صلح پاسخ مثبت دهند. وی پایان یافتن جنگ را به نفع دو طرف درگیر و به نفع کشورها و مردم منطقه و افزایش توانایی‌های ملت‌های عرب و مسلمان در مقابل دشمن مشترک اعلام کرد. عبدالله در جمع سفیران عرب در ایران با اشاره به تلاش‌های کشورهای عضو شورای همکاری برای پایان دادن به جنگ، تأکید کرد که این کشورها مصمم هستند کوشش‌های خود را ادامه دهند.^(۳۰)

خبرگزاری آسوشیتدپرس نیز گزارش داد که وزیر خارجه هند به منظور تلاش برای پیدا

کردن راه‌حلی تازه برای جنگ ایران و عراق به کشورهای خلیج فارس و از جمله کویت مسافرت خواهد کرد. از سوی دیگر، سخنگوی وزارت خارجه هند گفت که سفر به کویت به دعوت وزیر خارجه کویت و تنها در چارچوب روابط دوجانبه هند و کویت انجام می‌شود.

نشریه دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه با نقل خبرهای مذکور افزوده است: «ظاهراً انتشار خبر دعوت کویت از وزیر خارجه هند در آستانه سفر به تهران که توسط کویت و احتمالاً سایر کشورهای عربی خلیج فارس در جهت اعمال فشار بر هند در رابطه با جنگ تحمیلی صورت می‌گیرد، [درصدد است] نه تنها موضوع کمیسون مشترک را تحت الشعاع جنگ تحمیلی قرار دهد بلکه هند را نیز به طریقی وادار به طرح موضوع جنگ در مذاکرات و در نتیجه ایجاد خلل در رابطه ایران و هند نماید. ظاهراً مقامات هند نیز به این امر واقف‌اند.»^(۳۱)

جبهه آزادی‌بخش ملی الجزایر در لایحه سیاست عمومی کنگره فوق‌العاده خود که در پایان هفته گذشته به تصویب رسیده از ادامه جنگ ایران و عراق ابراز نگرانی کرده و در پیامی از دو کشور خواسته است که «شرایط لازم را جهت ایجاد راه‌حل صلح‌آمیز برای این جنگ ویرانگر و تحقق صلح و برادری میان خود فراهم آورند.»^(۳۲)

نجم‌الدین کارلومان رئیس پارلمان ترکیه نیز در یک نشست مطبوعاتی که در دوحه تشکیل شد از ادامه جنگ عراق و ایران ابراز تأسف نمود و در مورد لزوم تشدید تلاش‌های جاری جهت پایان دادن به این جنگ تأکید کرد. وی گفت کشورش در چهارچوب سازمان کنفرانس اسلامی به کوشش‌های خود برای پایان دادن به این جنگ ادامه می‌دهد.^(۳۳)

لیبی و سودان هم در پایان اولین اجلاس کمیسون مشترک خود در طرابلس در بیانیه‌ای از ادامه جنگ ایران و عراق ابراز تأسف کرده و خواستار تلاش‌های بیشتر برای پایان دادن به این بحران شده‌اند.^(۳۴)

از سوی دیگر، نخست‌وزیر مالزی در ملاقات با وزیر مذهب عراق که از آن کشور دیدن می‌کند گفته است به علت ثمربخش نبودن فعالیت‌های کمیته صلح کنفرانس اسلامی در رابطه با جنگ ایران و عراق، قصد دارد پیشنهاد انحلال این کمیته را مطرح نماید. نشریه دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت خارجه ایران با اعلام خبر مذکور افزوده است که ماهاتیر محمد حدود یک ماه پیش در ارتباط با کمیته صلح قصد سفر به جمهوری اسلامی ایران را داشت که ایران با این سفر مخالفت کرد.^(۳۵)

۳۰۳

طرح نمایندگان سنای امریکا برای جلوگیری از فروش هلیکوپترهای امریکایی به عراق، با تلاش وزارت خارجه و وزارت جنگ امریکا متوقف شد.

هفته‌نامه هوانوردی و تکنولوژی فضایی امریکا در شماره اخیر خود فاش کرد که نمایندگان وزارت خارجه و وزارت جنگ امریکا توانسته‌اند از ارائه طرح پیشنهادی سه تن از نمایندگان

به مجلس سنای این کشور برای ممانعت از صدور هلیکوپتر به عراق، جلوگیری کنند. در این طرح نمایندگان خواسته‌اند که از صدور ۴۵ فروند هلیکوپتر بل ۲۱۴ اس.تی به عراق جلوگیری شود. کمپانی امریکایی بل قراردادی به ارزش حدود ۲۰۰ تا ۲۷۵ میلیون دلار به امضا رسانده است که براساس آن، این هلیکوپترها و قطعات یدکی آن را به عراق بفروشد. عراق همچنین سفارش ۲۴ هلیکوپتر ۵۳۰ اف به کارخانه مک دانل داگلاس هیوز داده است.

مدیران صنایع امریکا - که نمایندگی آنها را وزارت خارجه و جنگ امریکا در مخالفت با طرح یادشده به عهده گرفتند - می‌گویند: چنانچه عراق نتواند از امریکا هلیکوپترهای یادشده را بخرد، همچنان به خرید هلیکوپترهای ای.اس ۳۳۲ سوپر پوما ساخت فرانسه ادامه خواهد داد.^(۳۶)

۳۰۴

ایران با پیشنهاد شوروی برای سفر قائم‌مقام وزیر خارجه‌اش به تهران موافقت کرد. به نوشته نشریه دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه، در پی پیشنهاد شوروی برای سفر قائم‌مقام وزارت امور خارجه شوروی به تهران، سفیر این کشور در تهران امروز به وزارت امور خارجه فراخوانده شد و سرپرست اداره دوم سیاسی موافقت ایران را با این سفر به وی اعلام کرد.

سفیر شوروی ضمن استقبال از این موضوع، آن را به نفع هر دو کشور و ثمربخش خواند و درخواست کرد تا تبلیغات ضد شوروی در ایران کاهش یابد. وی افزود که برای مثبت بودن نتایج این سفر لازم است این تبلیغات صورت نگیرد.

سرپرست اداره دوم سیاسی نیز به گام‌های مثبت جمهوری اسلامی ایران که اخیراً در جهت توسعه مناسبات دو کشور انجام شده و نیز فعالیت‌های جدی ایران در تأمین امنیت سفارت و جان اتباع شوروی و کنترل احساسات ضد شوروی مردم در نمازجمعه اخیر تهران و رفتار مثبت مقامات ایران با شوروی اشاره کرد.

سفیر شوروی متقابلاً درمورد حفاظت از سفارت آنها و کنترل امنیتی تأسیسات شوروی در ایران در جمعه گذشته سپاسگزاری کرد و گفت امیدواریم کم‌کم این کارهای مثبت نتایج بزرگی در بهبود روابط دو کشور بدهد.

گفتنی است که رادیو مسکو روز شنبه ۱۳۶۴/۱۰/۷، بعد از سخنان اخیر مقامات ایران، در تفسیری کوشید تصویری روشن و مثبت از روند روابط ایران و شوروی ارائه دهد. در این تفسیر ضمن بیان ضررهای جنگ، به بی‌معنی بودن جنگ و اصطلاح همیشگی مسکو "جنگ بی‌معنی" اشاره‌ای نشده بود.^(۳۷)

۳۰۵

فرانسه در ادامه تلاش برای تنش‌زدایی در روابطش با ایران هیئت دیگری به تهران اعزام می‌کند. کاردار فرانسه در تهران، امروز در دیدار با مدیرکل روابط اقتصادی وزارت امور خارجه ایران ضمن اظهار تأسف از سوء تفاهم‌هایی که در روابط دو کشور وجود دارد، ابراز امیدواری کرد که مشکلات موجود به‌نحوی مطلوب حل شود. وی گفت که فرانسه آماده هر نوع همکاری اقتصادی با ایران است و در این زمینه هیئتی را به ریاست ژاک مارتن جهت مذاکره در مورد وام یک میلیارد دلاری و سایر اختلافات مالی دو کشور به ایران اعزام می‌کند. نشریه دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه در ادامه گزارش خود در این باره نوشته است: «در پاسخ اظهار شد از مسافرت هیئت فرانسوی استقبال می‌شود و نکات زیر یادآور گردید:

۱. امید است مسافرت هیئت مذکور به حل اختلافات مالی فی‌مابین منجر گردد.
۲. نمایندگان اعزامی از فرانسه برای حل و فصل اختلافات دارای اختیارات تام باشند.
۳. لیست شرکت‌های فرانسوی که با شرکت‌ها و مؤسسات ایرانی دارای اختلافات مالی می‌باشند قبلاً تهیه و به مقامات ایران تسلیم شود.

۴. پس از پایان هر جلسه از مذاکرات صورت‌جلسه‌ای تنظیم و توسط طرفین امضا گردد. کاردار فرانسه در پاسخ گفت که مراتب را به مقامات فرانسوی گزارش خواهد کرد و اظهار امیدواری نمود که با حل اختلافات مالی، روابط دو کشور توسعه یابد. وی خاطرنشان کرد که شرکت‌های فرانسوی با نگرانی بسیار مسائل مربوط به اختلافات ایران و فرانسه را پیگیری می‌کنند و آماده‌اند به‌محض بهبود روابط دو کشور فعالیت خود را شروع کنند.

بنا به اطلاع سفارت فرانسه در تهران قرار است هیئت فرانسوی روز جمعه ۳ ژانویه ۱۹۸۶ (۱۳ دی ۱۳۶۴) به تهران وارد شده و از روز شنبه مذاکرات با سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران را آغاز نمایند.

نخستین دوره مذاکرات در خصوص اختلافات مالی در آبان سال جاری در ژنو آغاز شد و دور دوم مذاکرات در اوایل آذر در تهران ادامه پیدا کرد. هیئت فوق‌الذکر برای سومین دور مذاکرات وارد تهران خواهد شد.»^(۳۸)

۳۰۶

ابهام و گمانه‌زنی درباره عوامل انفجار دفترهای هواپیمایی اسرائیل در فرودگاه‌های رم و وین ادامه دارد. درحالی‌که ساف شرکت در این اقدام را رد کرده است، رسانه‌های غربی، گروه‌های فلسطینی، لیبی، ایران و سوریه را متهم کرده‌اند و رئیس سرویس مخفی ایتالیا محل آموزش تروریست‌ها را ایران و نخست‌وزیر اسرائیل مرکز تروریسم را لیبی اعلام کرد. رادیو ریاض نیز این انفجارها را توطئه اسرائیل خواند. به گزارش خبرگزاری آلمان، مصر از بیانیه سازمان

آزادی‌بخش فلسطین (ساف) درباره شرکت نداشتن ساف در این انفجارها حمایت کرده است. روزنامه مصری *الاهرام* ضمن اعلام اینکه ساف خود را ملزم به رعایت اعلامیه قاهره می‌داند، لیبی را متهم به برنامه‌ریزی و تأمین مالی چنین اقداماتی کرده است.^(۳۹)

هفته‌نامه *بیلدام سونتاک* چاپ آلمان غربی با نسبت دادن این دو انفجار به گروه فلسطینی ابونضال، نوشته که قذافی برای اجرای چنین اقداماتی سالانه ۳۲ میلیون دلار به ابونضال می‌دهد.^(۴۰)

ابویاد مرد شماره ۲ ساف اعلام کرد که کسانی که ۱۸ نفر را در فرودگاه‌های رم و وین کشتند، از مخالفان سازمان فتح بوده و قصد مخدوش کردن ساف را داشته‌اند.^(۴۱)

به گزارش یونایتدپرس، از ۴ مهاجم این دو حادثه ۳ نفر کشته شده‌اند و یک نفر باقیمانده خود را عضو الفتح و لبنانی و ۱۹ ساله معرفی کرد و گفت ما اسرائیل را نابود می‌کنیم. در پای دو یادداشتی که از فرد باقیمانده و یکی از مهاجمان کشته‌شده به دست آمده، امضای گروه "شهدای فلسطین" درج شده است و در آنها آمده که دست به این اقدام زده‌اند تا مبارزه علیه صهیونیسم و امپریالیسم جان تازه‌ای بگیرد و این آغاز جنگ کماندویی جدیدی است.^(۴۲)

آدمیرال مارتینی رئیس سرویس مخفی ایتالیا، ادعا کرد که پایگاه تعلیم این تروریست‌ها در ایران و مسئولیت کشتار در فرودگاه‌های رم و وین، متوجه تهران است. وی گفت که تروریست‌ها از طریق دمشق وارد رم شده‌اند و بدون شک وابسته به گروه ابونضال هستند. همه مطبوعات ایتالیا ادعاهای مقامات مختلف ایتالیا را درمورد مسئولیت لیبی، سوریه و ایران در این دو انفجار به چاپ رسانده‌اند.^(۴۳)

به گزارش یونایتدپرس، اسحاق رابین وزیر جنگ اسرائیل گفت که تمام شواهد حاکی از اجرای این دو حمله به‌دست گروه ابونضال است. وی تقاضای امریکا درمورد خودداری اسرائیل از اقدام تلافی‌جویانه را رد کرد و گفت آنچه را در جنگ علیه تروریسم حیاتی بدانیم، عمل می‌کنیم.^(۴۴)

شیمون پرن نخست‌وزیر اسرائیل نیز گفت که درحال حاضر مرکز تروریسم بین‌المللی در لیبی قرار دارد. وی با متهم کردن ساف در این دو انفجار، تروریسم را تفکیک‌ناپذیر دانست و گفت اسرائیل در هرکجا با تروریسم مبارزه می‌کند.^(۴۵)

از سوی دیگر، رادیو ریاض گفت: «سوءقصد‌های روز جمعه در فرودگاه وین و رم به‌وسیله اسرائیل طرح‌ریزی شده تا به این بهانه بتواند به عملیات نظامی علیه فلسطینی‌ها دست بزند، ... این سوءقصد‌ها برای حمله به فلسطینی‌ها در کشورهای عرب به‌ویژه سودان و یمن شمالی خواهد بود.»^(۴۶)

۳۰۷

رمضان معاون اول نخست‌وزیر عراق، صبح روز یکشنبه با مارشال وایلی رئیس انجمن همکاری‌های اقتصادی و بازرگانی آمریکا با عراق، در بغداد ملاقات کرد. به گفته رادیو عراق در این ملاقات که سفیر آمریکا در بغداد نیز حضور داشت، همکاری‌های اقتصادی و بازرگانی میان مؤسسه‌های عراق و آمریکا و چگونگی گسترش آن بررسی شد.

گفتنی است روابط آمریکا با عراق که از یک سال پیش علنی شده، از آغاز جنگ تحمیلی همواره رو به گسترش بوده و رژیم صدام در طول تجاوز خود به جمهوری اسلامی از کمک‌های سیاسی و نظامی آمریکا سود جسته است.^(۴۷)

از سوی دیگر، سفیر عراق در الجزیره روز یکشنبه در دیدار با رئیس مجلس شورای خلقی الجزایر نامه کتبی رئیس مجلس عراق را تسلیم وی کرد. در این دیدار درباره آخرین تحولات جنگ عراق با ایران نیز گفت‌وگو شد.^(۴۸)

۳۰۸

یک روز پس از امضای موافقت‌نامه صلح میان گروه‌های شبه‌نظامی لبنان در سوریه، سران این گروه‌ها امروز جداگانه و دسته‌جمعی با حافظ اسد رئیس‌جمهوری سوریه دیدار کردند.

رئیس‌جمهور سوریه در این دیدار ضمن تبریک به لبنانی‌ها، گفت این موافقت‌نامه بدون همکاری همه قابل اجرا نیست. حافظ اسد افزود که سوریه برای انتقال لبنان از دوره بحرانی در کنار مردم این کشور خواهد ایستاد. وی هدف سوریه را حفظ وحدت ملی و تمامیت ارضی لبنان اعلام کرد.

از سوی دیگر، درحالی‌که ایلی حبیقه رئیس کمیته اجرایی نیروهای شبه‌نظامی مسیحی امروز در هتل شرایتون دمشق به خبرنگاران گفت از روند گفت‌وگوها بسیار خرسند است، سمیر جع‌جع رئیس ستاد نیروهای مسیحی در مراسم پایان دوره افسران جدید شبه‌نظامیان مسیحی در سخنانی گفت: «نمی‌توان صلح را در سالن اجتماعات یا پایتخت‌های دول بیگانه ایجاد کرد.» این اولین واکنش تند شبه‌نظامیان مسیحی لبنان به موافقت‌نامه صلح به شمار می‌رود.^(۴۹)

۳۰۹

حزب‌الله لبنان خواستار مبارزه تا آزادی کامل جبل عامل و قدس شریف از اشغال اسرائیل شد. به گزارش واحد مرکزی خبر از بیروت: «انقلابیون مسلمان لبنانی در منطقه جبل عامل خواستار تداوم بخشیدن به مبارزه با اسرائیل و عوامل دست‌نشانده محلی آن تا آزادی کامل اراضی اشغالی شدند. سیدعباس موسوی یکی از علمای حزب‌الله لبنان در مراسمی در منطقه آزادشده صدر در جنوب لبنان، ضمن تأکید بر تداوم مقاومت تا آزادی کامل جبل عامل و

قدس شریف خواستار شرکت همگانی کشورهای اسلامی در امر مقاومت ضد صهیونیستی شد و گفت موجودیت اسرائیل براساس تجاوز به دیگران طرح‌ریزی شده و علت شکست رژیم‌های عربی این است که پیوسته مواضع آسیب‌پذیری اتخاذ می‌کنند. وی با اشاره به مقاومت ضد صهیونیستی در داخل فلسطین اشغالی گفت: «مبارزه‌ای که با بهره‌گیری از ساده‌ترین ابزار و سلاح‌ها داخل کرانه غربی و منطقه اشغالی غزه در حال اوج‌گیری است از نتایج نفوذ مقاومت اسلامی در جنوب لبنان می‌باشد.»^(۵۰)

۳۱۰

مطبوعات ایران و گروه‌های مصری، سلیمان خاطر را قهرمان خواندند و پارلمان کویت خواستار آزادی او شد.

به گزارش یونایتدپرس از مصر، سلیمان خاطر - که گروه‌های مخالف به او "قهرمان ملی مصر" لقب داده‌اند - در ۵ اکتبر ۱۹۸۵ (۱۳ مهر ۱۳۶۴) به روی اسرائیلی‌ها در صحرای سینا آتش گشود و ۷ نفر از آنها را کشت. حسنی مبارک به‌عنوان فرمانده کل نیروهای مسلح مصر، حکم محکومیت سلیمان خاطر را امضا می‌کند. سلیمان خاطر در دفاعیات خود گفت که اسرائیلی‌ها به منطقه ممنوعه صحرای سینا وارد شده بودند و به هشدارهای او مبنی بر دور شدن از آن محل توجه نکردند. اما دادگاه نظامی این اظهارات را رد کرد و گفت حضور اسرائیلی‌ها در آن محل خطری محسوب نمی‌شده است. گروه‌های اسلامی و چپ‌گرای مصر در روزهای اخیر علیه محاکمه سلیمان خاطر به تظاهرات گسترده‌ای دست زده بودند.

در همین حال، سفیر اسرائیل در مصر اعلام کرد که به عدالت مصری‌ها در رابطه با محکوم کردن سلیمان خاطر اعتماد دارد.

مطبوعات مصری مخالف، نوشته‌اند که اسرائیلی‌ها در صحرای سینا به روی پرچم مصر تف انداخته و سپس آن را پاره کرده‌اند. این مطبوعات عمل سلیمان خاطر را اقدامی میهن‌پرستانه برای دفاع از حیثیت و ملیت مصر به حساب می‌آورند. از سوی دیگر، پارلمان کویت از حکومت مصر خواسته است که سلیمان خاطر را آزاد کند. این پارلمان با صدور بیانیه‌ای اعلام کرد که محکوم کردن سلیمان خاطر هدیه خوبی برای دشمن صهیونیستی است.^(۵۱)

به گزارش رویتر، مطبوعات ایران سلیمان خاطر مأمور پلیس مصر را به‌عنوان قهرمان مورد ستایش قرار دادند و پیش‌بینی کردند که سایر مصریان از وی سرمشق خواهند گرفت. مطبوعات ایران این اقدام را به ترور سادات رئیس‌جمهور سابق مصر توسط مبارزین اسلامی تشبیه کردند.^(۵۲)

منابع و مأخذ روزشمار ۱۳۶۴/۱۰/۸

۱. سند شماره ۶۳۷/گ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: مأموریت قرارگاه‌های کربلا و نوح در عملیات والفجره گزارش راویان قرارگاه خاتم‌الانبیاء(ص) در عملیات والفجره (جواد زمان‌زاده، محمد درویدیان، محسن رشید)، صص ۳۴ - ۳۳.
۲. سند شماره ۱۱۰۸/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم در عملیات والفجره (جواد زمان‌زاده)، ۱۳۶۴/۱۰/۳ تا ۱۳۶۴/۱۰/۸، صص ۱۲۰ - ۱۰۵.
۳. سند شماره ۱۱۰۹/د مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفترچه ثبت جنگ راوی قرارگاه خاتم در عملیات والفجره (محمد درویدیان)، ۱۳۶۴/۱۰/۱۳ تا ۱۳۶۴/۱۰/۳۱، صص ۱۸ - ۱.
۴. همان، صص ۲۹ - ۲۳.
۵. سند شماره ۱۱۳۳۶ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: طرح عملیاتی صف، فرماندهی قرارگاه کربلای ۱، ۱۳۶۴/۱۰/۸، صص ۱۲ - ۱.
۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۲۸۶، ۱۳۶۴/۱۰/۱۰، ص ۳.
۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۲۸۵، ۱۳۶۴/۱۰/۹، ص ۱، به نقل از رادیو صوت‌الجماهیر، ۱۳۶۴/۱۰/۸.
۸. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۴/۱۰/۹، ص ۴، به نقل از رادیو امریکا، ۱۳۶۴/۱۰/۸.
۹. همان، صص ۶ و ۷، رادیو بی‌بی‌سی، ۱۳۶۴/۱۰/۸.
۱۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۲۸۵، ۱۳۶۴/۱۰/۹، صص ۲۵ و ۲۶، بحرین - خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۴/۱۰/۸.
۱۱. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۴/۱۰/۸، ص ۲.
۱۲. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۴/۱۰/۸، ص ۱۰.
۱۳. همان.
۱۴. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۴/۱۰/۸، ص ۱۴.
۱۵. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۴/۱۰/۸، ص ۱۰.
۱۶. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۴/۱۰/۸، ص ۱۴.
۱۷. همان، صص ۳ و ۱۴.
۱۸. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۴/۱۰/۹، ص ۲، رادیو امریکا، ۱۳۶۴/۱۰/۸.
۱۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۲۸۵، ۱۳۶۴/۱۰/۹، ص ۹.
۲۰. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۴/۱۰/۹، ص ۱۸.
۲۱. روزنامه کیهان، ۱۳۶۴/۱۰/۹، ص ۲.
۲۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۴/۱۰/۱۰، ص ۳.
۲۳. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۴/۱۰/۹، ص ۳.
۲۴. همان.
۲۵. همان.
۲۶. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۲۸۶، ۱۳۶۴/۱۰/۱۰، صص ۱۲ - ۱۱، تهران - خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۴/۱۰/۸.
۲۷. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۲۸۵، ۱۳۶۴/۱۰/۹، ص ۱۶، تهران - خبرگزاری امارات، ۱۳۶۴/۱۰/۹.
۲۸. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۴/۱۰/۹، صص ۱۱ - ۱۰، تهران - اسرائیل، ۱۳۶۴/۱۰/۸.
۲۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۲۸۶، ۱۳۶۴/۱۰/۱۰، صص ۱۱ - ۱۰، تهران - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۴/۱۰/۹.
۳۰. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۲۸۵، ۱۳۶۴/۱۰/۹، صص ۱۷ - ۱۶، ابوظبی - خبرگزاری قطر، ۱۳۶۴/۱۰/۸.
۳۱. دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، نشریه شماره ۳/۱۷۷، ۱۳۶۴/۱۰/۸، صص ۲ و ۳.
۳۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۴/۱۰/۸، ص ۱۴.
۳۳. واحد مرکزی خبر صداوسیما جمهوری اسلامی ایران، بولتن رادیوهای بیگانه، ۱۳۶۴/۱۰/۱۰، رادیو مسقط (عربی) ۱۳۶۴/۱۰/۹، ص ۴.
۳۴. خبرگزاری جمهوری اسلامی، تلکس ویژه، ۱۳۶۴/۱۰/۸.
۳۵. دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، نشریه شماره ۳/۱۷۷، ۱۳۶۴/۱۰/۸، صص ۸ - ۲.
۳۶. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۴/۱۰/۸، ص ۱۴.
۳۷. دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، نشریه شماره ۳/۱۷۸، ۱۳۶۴/۱۰/۹، ص ۱.
۳۸. دفتر مطالعات سیاسی و بین‌المللی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران، نشریه شماره ۳/۱۸۰، ۱۳۶۴/۱۰/۱۱، صص ۲ و ۳.
۳۹. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۲۸۵، ۱۳۶۴/۱۰/۹، ص ۲۹، قاهره - خبرگزاری آلمان‌غربی، ۱۳۶۴/۱۰/۸.
۴۰. همان، ص ۱۵ - خبرگزاری فرانسه.
۴۱. روزنامه کیهان، ۱۳۶۴/۱۰/۸، ص ۲.
۴۲. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۴/۱۰/۸، ص ۱۶.
۴۳. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۲۸۵، ۱۳۶۴/۱۰/۹، صص ۲۸ - ۲۷، رم - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۴/۱۰/۸.
۴۴. روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۴/۱۰/۹، ص ۲۰، بیت‌المقدس - یونایتدپرس.
۴۵. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۲۸۶، ۱۳۶۴/۱۰/۱۰، صص ۳۰ - ۲۹، بیت‌المقدس - خبرگزاری فرانسه، ۱۳۶۴/۱۰/۹.
۴۶. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۴/۱۰/۹، ص ۲.
۴۷. روزنامه ایران، ۱۳۶۴/۱۰/۱۰، ص ۱۴.
۴۸. همان.
۴۹. روزنامه کیهان، ۱۳۶۴/۱۰/۹، ص ۲۰.
۵۰. روزنامه جمهوری اسلامی، ۱۳۶۴/۱۰/۱۰، ص ۱.
۵۱. روزنامه کیهان، ۱۳۶۴/۱۰/۸، ص ۲۰.
۵۲. خبرگزاری جمهوری اسلامی، نشریه گزارش‌های ویژه، شماره ۲۸۵، ۱۳۶۴/۱۰/۹، صص ۲۸ - ۲۷، تهران - خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۴/۱۰/۸.